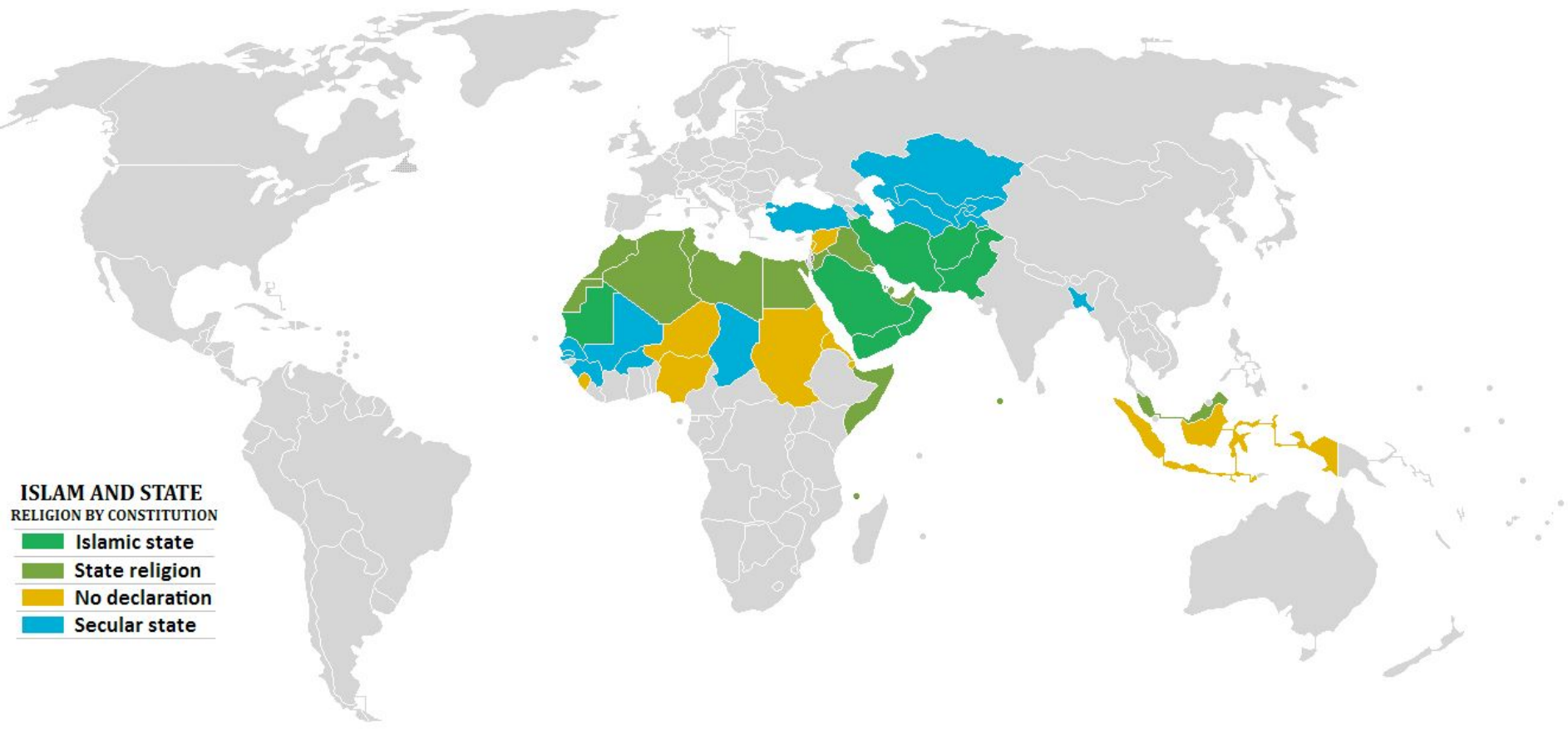

АРАБО-МУСУЛЬМАНСЬКА АРХІТЕКТУРА

*Виконала: учениця 11-Б класу
Вірко Марина*

Регіони розповсюдження арабсько-мусульманської архітектури

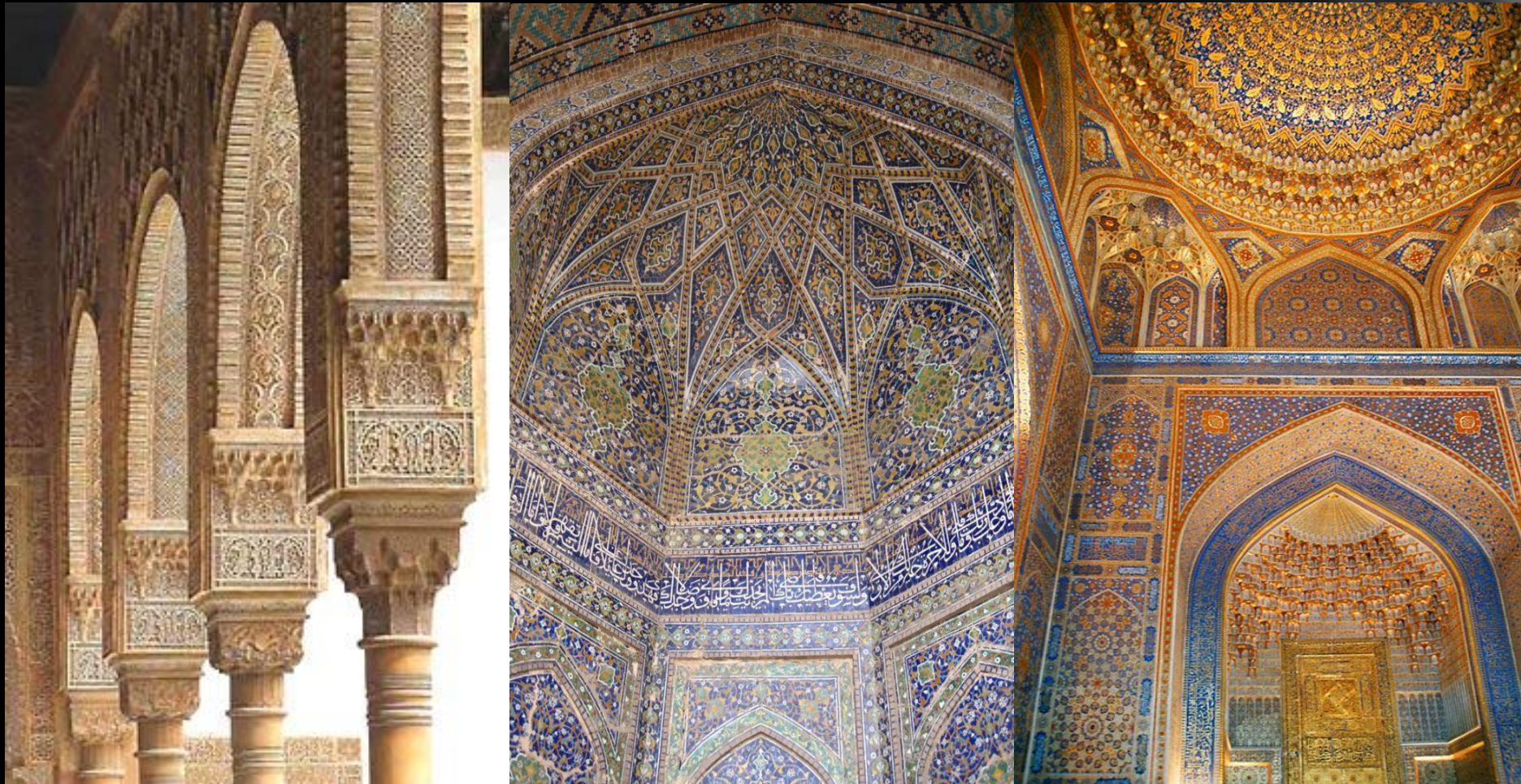

Основний тип плану ісламської храмової споруди — прямокутне подвір'я, оточене по периметру галереями, у глибині якого розташована приземкувата купольна будівля — мечеть. Також невід'ємним елементом культової мусульманської архітектури є мінарет (вежа, з якої віруючих скликають на молитву). У різних народів він утворює зі спорудою єдиний ансамбль або стоїть окремо. Кількість мінаретів також може різнитися.

Мавзолей Тадж-Махал

Основним будівельним матеріалом арабів були обпалена цегла, камінь, піщаник, мрамур. Як декоративні матеріали широко застосовувались алебастр, фігурна цегла, полив'яні кахлі, скляна та мармурова мозаїка та ін. Інтер'єри культових арабо-мусульманських будівель прикрашалися й стінним розписом, у якому декоративні мотиви геометричного та рослинного характеру поєднувались із каліграфічно написаними цитатами Корану.

КУЛЬТОВІ СПОРУДИ

До культових споруд арабо-мусульманської архітектури належать: **мечеті** (храми), **медресе** (духовні школи-семінарії), а також **мавзолеї** (поховальні споруди).

У всіх мусульманських культових споруд є одна загальна риса — вони орієнтовані строго на мекку, або, точніше, на **Каабу**, те місце, куди посилаються молитви. Цей напрям на Каабу називається **кібла** (дослівно «те, що знаходиться навпроти»). Від нього отримала свою назву і задня, звернена до Кааби, стіна будь-якої молитовної будівлі в ісламі, яка теж називається кібла. У найраніший період, коли мечетей ще не було і молитва проходила на обкресленій на піску ділянці землі, кіблу визначали по тіні увіткненого в землю списа. Орієнтація на мекку утвердилась тоді, коли Мухаммед, після переїзду общини до Медіни, оголосив язичницьке святилище — **Каабу** — і мусульманською святинею так само. Про це ясно мовиться в другій сурі Корану, такій, що належить до якнайдавніших мединських одкровень.

Медресе відрізняються від мечетей тим, що галереї подвір'я поділені на дрібні приміщення, де мешкають семінаристи. А мавзолеї становлять комплекс поховальної споруди і храму.

Загалом особливості зовнішнього вигляду храмових споруд зумовлені національними художніми традиціями різних народів, що сповідують іслам.

Мечеті

Мечеть - місце для молитви і богослужіння,
молитовний дім

Назва «мечеть» є запозиченням з класичної староарабської мови, в якій воно має вигляд «масджид» і означає буквально «місце для поклоніння і молитви», утворене від дієслова «саджада» (поклонятися, бити поклони, падати ниц, молитися, служити Богу). Воно указує на місце, де віруючий може поклонитися богові під час молитви і не припускає нічого окрім ритуально чистого простору.

Елементи мечеті:

кібла — («те, що знаходиться навпроти») напрям на Каабу, задня, звернена до Кааби, стіна мечеті;

міхраб — орієнтована на Каабу священна ніша (плоска, умовна або увігнута), перекрита аркою, невеликим зведенням або конхою і вставлена в раму;

аназа («стріла») — стіна, різьблена мармурова дошка або дерев'яна ніша поблизу від входу в мечеть, свого роду міхраб у дворі;

мінбар — відмітна ознака соборної мечеті, кафедра, з якої імам (голова мусульманської общини) вимовляє

п'ятничну проповідь, аналог амвона в ранньохристиянській і візантійській базиліці;

максура — її поява була обумовлена присутністю в мечеті правителя або представників адміністративної влади. Це — квадратне в плані, відгороджене різьбленим дерев'яним або металевим простінком від основного простору приміщення в безпосередній близькості від міхрабу й мінбару;

дікка — спеціальні платформи, стоячи на яких муедзини повторюють рухи імаму і тим самим направляють рухи віруючих;

курсі — пюпітр для Корану

Медресе

Медресé («місце, де вчать») — середня і вища школа в мусульман Близького і Середнього Сходу, а також Пакистану і Північної Індії.

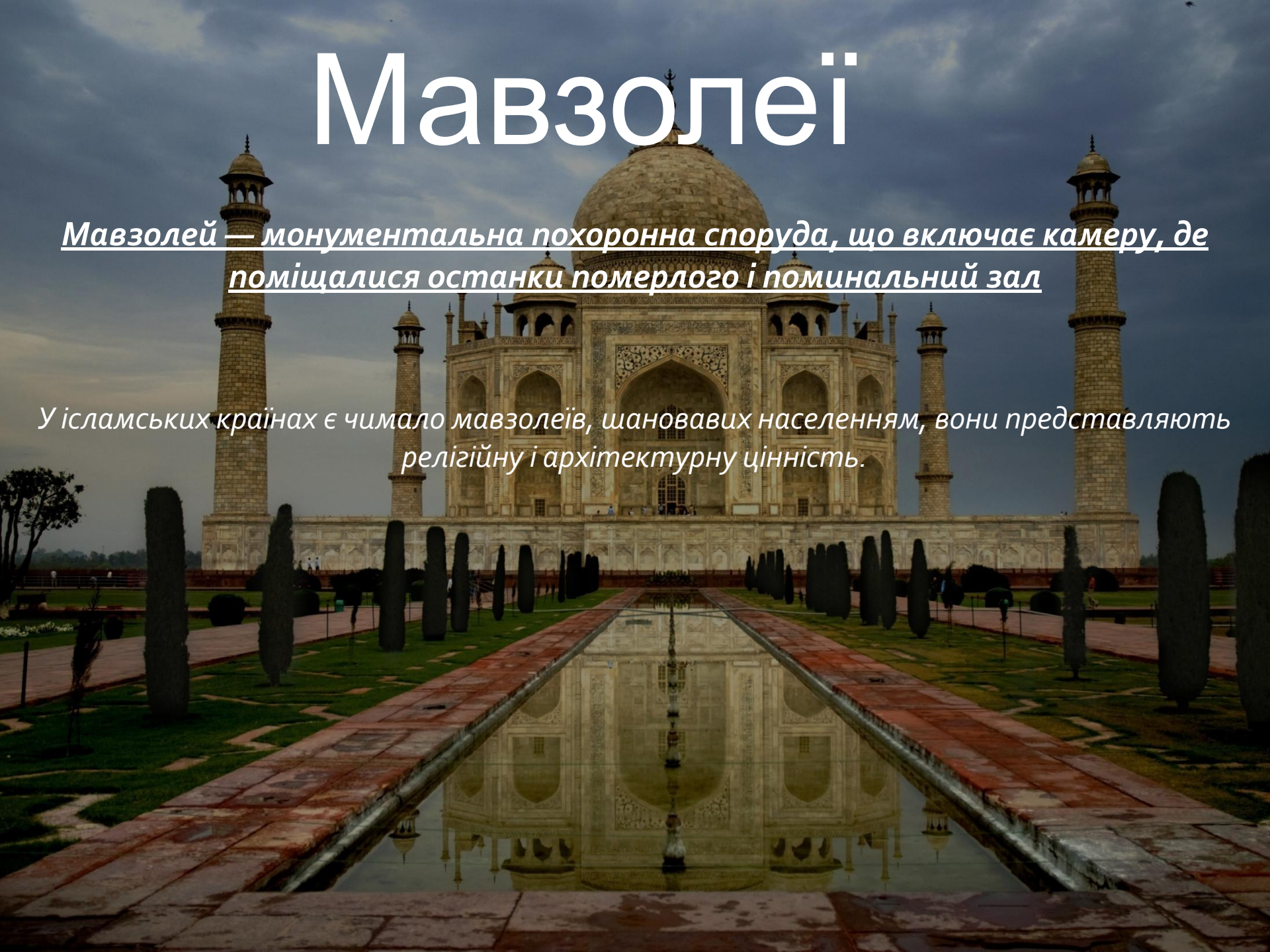
Медресе являє собою 1—2-поверхову споруду з прямокутним подвір'ям, келіями, мечеттю та аудиторіями. Медресе оздоблюється різьбленням на камені, стуку (алебастровій штукатурці), дереві й теракоті та полив'яними плитками.

Арабською мадрасá — це взагалі будь-яка школа або навчальний заклад. Так, виділяють мадраса ісламія — «ісламська школа», мадраса деенійя — «релігійна школа», мадраса кхаса — «приватна школа».

Мавзолеї

Мавзолей — монументальна похоронна споруда, що включає камеру, де поміщалися останки померлого і поминальний зал

У ісламських країнах є чимало мавзолеїв, шанованих населенням, вони представляють релігійну і архітектурну цінність.

Серед найвідоміших культових споруд арабо-мусульманської архітектури особливо вирізняються: Блакитна мечеть (Стамбул), мечеть халіфа Омара (Єрусалим), мечеть Ібн Тулуна (Каїр), медресе Тілля-Карі (Самарканд), архітектурний ансамбль Шах-і-Зінда (Самарканд).

Дякую за увагу!